

A magánerdő-gazdálkodás uniós lehetőségei

A MEGOSZ Híradó októberi számában jeleztük hogy a 2005. szeptember 16-án Szentgálon a „Merre tovább magánerdő?” című konferencián elhangzott előadásokat közzé tesszük. Eredetileg egy külön mellékletben gondolkodtunk, de végül az előadásoknak a Híradó keretein belül történő folyamatos közlése mellett döntöttünk. Elsőként Klemenics Andrásnak, az FVM Erdészeti Főosztály vezetőjének anyagát jelentjük meg.

A magánerdő-gazdálkodás fejlesztési irányait az 1110/2004. számú kormányhatározattal elfogadott Nemzeti Erdőprogramunkban lefektetett alapelvek, stratégiai célok és célprogramok meghatározzák, amelyek közül a teljesség igénye nélkül említek meg néhányat.

Alapelvek közül:

– A hazai erdőgazdálkodás legfőbb alapelve és célja az erdővel mint természeti erőforrással való tartamos és fenntartható gazdálkodás, melynek ki kell elégíteni a társadalom erdőkhöz kapcsolódó fogyasztási, környezetvédelmi, szociális, üdülési és kulturális igényeit.

– Az erdő fontos megújítható erőforrásokat és szolgáltatásokat nyújt a társadalomnak. Felelősségteljes gazdálkodással és gondoskodással az erdőgazdálkodás javakat termel, és hosszú időn át szolgáltatásokat biztosít.

– Az erdőgazdálkodás az ország jólétének egyik forrása.

A stratégiai célok közül:

– Az erdőt olyan módon és ütemben kell hasznosítani, hogy a gazdálkodási lehetőségek a jövő nemzedékek számára is fennmaradjanak úgy, hogy az erdő megőrizze biológiai sokféleségét, természetközelségét, termő-, felújuló és

életképességét, betöltse védelmi, gazdasági, természet- és környezetvédelmi, egészségügyi-szociális, kulturális, turisztikai, valamint oktatási és kutatási célokat szolgáló szerepét.

– Az erdő társadalom számára nélkülözhetetlen anyagi hozamának racionális hasznosításáról nem szabad lemondani.

– Ösztönözni kell a társadalmat a fának mint környezetkímélő nyersanyagnak minél szélesebb körben történő használatára.

– Ökológiai szempontból is alapvető nemzetgazdasági érdekünk az újratermelhető, környezetbarát faanyag fokozottabb felhasználása.

Magyarország erdőterülete 1974 ezer hektár, amelyből a Faállománnyal borított terület 1843 ezer hektár, ami 19,8%-os erdőszűtséget jelent.

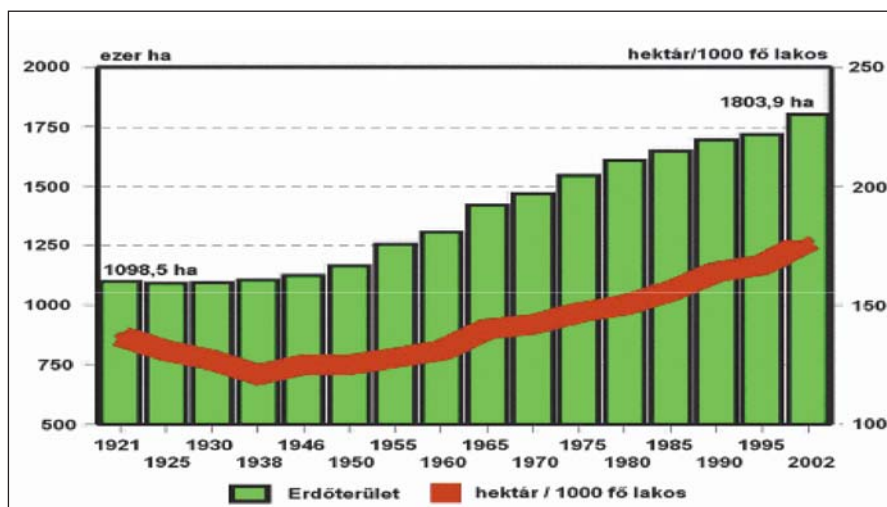
A védett erdőterületek nagysága jelenleg 387 ezer hektár, ami az erdőterületek 20%-át érinti. Ez nem tartalmazza a Natura 2000 területek védetté nyilvánítása által védelemre kerülő mintegy 200 ezer ha erdőterületet.

Az erdőterületek bővítése a jelenlegi mezőgazdasági hasznosítású területeken történik, az eltelepíthető erdők nagysága elérheti a 6-700 ezer hektárt is. Természetesen a tényleges terület nagyságban függhet az erdőtelepítésre fordítható támogatások nagyságától és a konkurenciáként megjelenő biomassa-előállítás támogatásának mértékétől.

Az új erdők telepítése 2004-től kezdődően uniós társfinanszírozással történik. Ha figyelembe vesszük az idei és jövő évre várható 15 ezer ha-os új erdőtelepítési nagyságrendet, a jövő év folyamán eltelepítésre kerülhet a kétmilliomodik hektár erdő Magyarországon. Javasolom ennek méltó megünneplését. Figyelembe véve, hogy az új erdők legnagyobb részét a magántulajdonosok végzik, ennek a kétmilliomodik hektárnak az ünnepélyes eltelepítése is az ő területükön kell történni.

Magyarország erdőterületének változása az ábrán látható.

Nemzeti Erdőprogramunk 10 célprogramot határozott meg célkitűzéseinek megvalósításához. Ezek közül a Magánerdő-gazdálkodás fejlesztése és a Vidék- és területfejlesztés, erdőtelepítés, erdőszervezet-átalakítás célprogram az, amely a magánerdő-gazdálkodás fejlesztési irányait meghatározza.

Magánerdő-gazdálkodás fejlesztése célprogram:

Sürgető feladat a jelenleg nem művelt területen az erdőgazdálkodási tevékenység működőképességi feltételeinek megteremtése. Ez elősegítheti többek között e területek gazdasági életbe való bevonását, a közcélú feladatokban történő részvételét, a tartamosság biztosítását az ország összes erdejében.

Alcéllok:

- a magánerdő-gazdálkodás keretfeltételeinek javítása,
- a magánerdő-gazdálkodás vidékfejlesztésben betöltött szerepének érvényesítése,
- a társadalomnak az erdők nyújtotta szolgáltatásokkal való kielégítése.

Várható eredmények:

- a jelenleg művelésbe nem vont és nem regisztrált magánerdők területének csökkenése;
- magánerdészetek és erdészeti szolgáltató vállalkozások országos lefedettségének növekedése;
- erdőtudat-kialakulás a magánerdőben (állampolgár+tulajdonos+gazdálkodó);
- az erdőterület növelése a racionális földhasználat során, munkalehetőségek teremtése a vidékfejlesztéshez kapcsolódva;
- a magánerdő-tulajdonon érvényesített közcélok érvényesítésében való előrelépés;
- természetközeli erdőgazdálkodás – folyamatos erdőborítást biztosító kezelés elterjedése a magánerdőben.

Vidék- és területfejlesztés, erdőtelepítés, erdőszerkezet-átalakítás célprogram:

Az agrárátalakulás során felszabaduló területek erdősítése növeli a nemzeti erdővagyon, munkalehetőséget teremt, és folyamatos foglalkoztatást biztosít a vidék számára. A külterületi és belterületi fásítások a táj környezeti állapotának javítása mellett hozzájárulnak a tájképi hatások bővítéséhez, a vidéki turizmus fejlesztéséhez és emelik a vidéki élet minőségét.

Alcéllok:

- mezőgazdasági művelésből kikerülő területek erdősítése.
- A természeti állapotot és környezetet javító külterületi és belterületi fásítások, erdőszerkezet-átalakítás.

Várható eredmények:

- erdőtelepítési és fásítási tervek,
- erdőtelepítési lehetőség több 10 ezer hektáron (2006-2015 között, stratégiai távlatban több 100 ezer hektáron),

- fásítások több ezer hektáron (2006-2015),
- javuló, természetesebb erdőszerkezet és fajajösszetétel, jóléti létesítmények,
- foglalkoztatás.

Hogyan valósíthatóak meg a Nemzeti Erdőprogram stratégiai céljai, a programokban megfogalmazott célkitűzések?

Az Európai Unióhoz való csatlakozásunkat követően az erdészet számára igénybe vehető támogatásokat elsősorban a Tanács 1257/1999./EK rendelete „az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapról (EMOGA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásokról” határozza meg 2006 végéig, amelyet 2007-től az EU új vidékfejlesztési rendelete az „Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásokról” vált fel.

Az EMVA 3 fő tengelye:

1. Az erdőgazdálkodás versenyképességének növelése.
2. Az erdészeti területek környezetfejlesztő használata.
3. Az erdőgazdálkodás vidéki életkörülményekre gyakorolt hatásának fejlesztése.

Ezek alapján az alábbiak valósíthatóak meg:

- Mezőgazdasági területek erdősítése.
- Nem mezőgazdasági területek erdősítése.
- Az erdők ökológiai, gazdasági és szociális funkcióinak bővítése.
- Gazdaságok korszerűsítése.
- Az erdők közjóléti, szociális funkcióinak bővítése, turisztikai tevékenységek ösztönzése.

- Természeti jellegű katasztrófák hatásának felszámolása és megelőzése.
- Magánerdő-gazdálkodás támogatása.
- Erdészeti célú beruházások.
- ♦ Agrárerdészeti rendszerek.
- ♦ Erdő szerkezetátalakítás.
- ♦ Erdészeti termékek betakarítása, feldolgozásának és marketingjének fejlesztését célzó beruházások elősegítése.
- Védelmi jellegű erdők ökológiai stabilitásának fenntartása és fejlesztése (erdőkörnyezeti kifizetések).

- Erdőtulajdonos társaságok széles körű elterjedésének elősegítése, azok létrehozásának, működésének elősegítése.

- Szakképzés, tájékoztatás, tanácsadás.

- Natura 2000 területek támogatása.

A Nemzeti Erdőprogram stratégiai céljai, a programokban megfogalmazott célkitűzések, így a magánerdő-gazdálkodás fejlesztése is az Unió vidékfejlesztési lehetőségeit meghatározó EMVA keretei között megvalósíthatóak.

Az ágazat szereplői, a magánerdőgazdálkodók és érdekképviselőik határozó közreműködése szükséges ahhoz, hogy a hazai vidékfejlesztési lehetőségeket meghatározó szabályozási keretek között az erdészet a fenti célkitűzésekkel szerepeljen, a szükséges források biztosításra kerüljenek.

Nemzeti Erdőprogramunk célprogramjainak az Unió vidékfejlesztésben meghatározott feltételei közötti megvalósítása lehetőséget teremt erdőgazdálkodásunk Európai Unió keretei közötti kiteljesítésére, ezen belül is jó feltételeket és kereteket teremt a magánerdő-gazdálkodás fejlesztésére, a vidék- és területfejlesztés kiteljesítésére és ez nemcsak a magánerdő-gazdálkodás, hanem az egész hazai erdőgazdálkodásunk további fejlődését szolgálhatja.

Ismeretterjesztés a szűkárósról

Az Állami Erdészeti Szolgálat, karöltve a Szombathelyi Erdészeti Rt.-vel – melyet Szép Tibor képviselt – nemzetközi sajtótájékoztatót tartott az Őrségi Iváncan.

A tájékoztatón Nagy Imre, az ÁESZ szombathelyi igazgatója tartott bevezető előadást a szűkárók következtében kialakult helyzetről, az erdészeti igazgatás tennivalóiról és az erdőtulajdonosokra háruló kötelezettségekről.

Wisnowszky Károly, az ÁESZ megbízott főigazgatója a felmerült költségek és károk kapcsán elmondta, hogy a tárcára erre a célra rendelkezésre álló forrásai szűkösek.

Az osztrák kollégákat Hubert Iby

erdőfelügyelő képviselte, aki a határ túloldalán szerzett tapasztalatokról tájékoztatta a megjelenteket.

Az Őrségi Nemzeti Parkot dr. Markovics Tibor igazgató, a zöldhatóságot pedig Hompasz Gyula igazgató képviselte.

Az illetékes szakemberek egy közeli erdőterületen mutatták be a sajtó képviselőinek a szűk által károsított területet, a még lábbon álló erdőt és az egészségügyi vágásterületet.

Zétényi Zoltán

(Szép Tibor, az erdőgazdaság vezérigazgató-helyettese cikkét lásd a 351. oldalon. A szerk.)